

13.10.2022

UKA2022/30/78/89

Paneeraq Olsen, Naleraq

UPA2022/30: Meeqqat ADHD-mik aamma autisme-mik nappaateqartut siusinnerusukkut paasineqartarnissaannut qanoq pitsanngorsaasoqarsinnaananut pilersaarummik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqtigiit)

UPA2022/78: Meeqqanut ikiorsiinerit pigasuartuunngitsut timikkut aammalu tarnip pissaat pillugu immikkoortorta qarfimmuut innersuunneqarnermiit annerpaamik qaammat ataaseq ingerlasimanissaanik anguniagalimmik innersuussinissaq kisitsisilersuinissarlu siunertaralugu tarnip pissusaa pillugu aammalu meeqqat timikkut nakorsiartarfianneersunik sukkasuumik suligasuartussanik suleqatigiissitaliornissamik Naalakkersuisut pilersitsinissaat siunertaralugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Suleqatigiissitap taamatutaaq aningaasatigut sulisutigullu pisariaqartitat ersarissassavaat. Suleqatigiissitap innersuussat kisitsinerillu UPA 2023 nallertinnagu naammassisimassavaat.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

UPA2022/89: Meeqqat ADHD-eqartut, ADD-eertut, autismeqartut aammalu/imaluunniit angstertut suussusersineqarnissaat taamaasillutalu ikiorsinnaanissaat qanoq pikkoriffinerulersinnaanerinit tigussaasunik innersuussuteqartussanik suleqatigiinnik immikkut ilisimasalinnik pilersinnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Suleqatigiit immikkut ilisimasallit innersuussutit 1. juni 2023 nallertinnagu saqqummiutissavai.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit)

Siullermik inuit innarluuteqartut tamaasa una sap.ak. inuit innarluuteqartunut sap.ak.-eraatinneqartuumat pilluaqqorusuppakka neriullungalu sap.ak.-era ilissinnut inueqatigiisugullu paasissutis

sanik paasinninnerulernermullu pissarsiffiulluarsimassasoq. Aammalu nammineq kajumissutsiminik suliaqartut peqatigiiffiit katuffiillu nersualarusuppakka qujaffigalugillu tunniusimallutik sulineri pillugit.

Naleqqaminngaaniit siunnersuuteqartunut Inatsisartunut ilaasortanut pingasuusunut tassalu Mikivusuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit, Anna Wangenheim, Demokraatit aammalu Nivi Olsen, Demokraatit, meeqqat inuusuttullu ersinngitsumik nappaateqartut pillugit tassa ADHD-eqartut, ADD autismeqartullu pillugit siunnersuuteqarmata qujarusuppunga.

Inatsisartuni ilaasortap Mikivusuk Thomassen-ip ukioq manna septembarimi Naalakkersuisunut apeqqutaani Naalakkersuisullu akissutaani takuneqasinnaavoq nunatsinni ADHD-ertut 18-it ataallugit ukiullit 132-iusut 18-illu qaangerlugit ukiullit 232-iullutik, katillugit ADHD-ertut 364-iupput. Autismeqartut 18-it inorlugit ukiullit 112-iupput 18-illu qaangerlugit ukiullit 49-ruullutik katillugit 161-iullutik.

Siunnersuuteqartut siunnersuutiminni ersersippaat ulluninnarni ersinngitsumik nappaatillit ADHD, ADD aammalu autisme-qartut ilaqutaasalu qanoq unammilligassaqartiginersut pingaartumik sulii ersinngitsumik nappaataasa suussusaata paasineqannginnerani. Nammineq uanga qanigisannik ersinngitsumik nappaateqartumik aamma ukiorpaalussuit utaqqinikuupput ersinngitsumik nappaataata suussuserneqarneranut. Qassimitta anaanaasoq ataataasorluunniit atuarfimmu qitornani aasarpaa uniffeqanngimmanngooq atuartitsinermullu akornusersuimmat. Qassimitta anaanaaluangitsutut ataataalluannngitsutullu meeqqaminik perorsaasinnaangitsutut misigitinneqartarpat naak ilungersuuteqaraluartut qitornanngumik ikiorneqarnissa, tammanalu ilaqutariinnguanut nukippassuarnik tarnikkullu ilungersuaffiusartoq qularnanngilaq. Takorloorsinnaavara ersinngitsumik nappaataasa suussuserneqarnissaannut aqqut takisimassaqisoq.

Tamaattumik annertuumik suliaasaqarnerput tamannalu siunnersuuteqartut ersersippaat.

Ilaqutaasut qanigissaasut qitornamik ersinngitsumik nappaataat pillugu pikkorissartineqarnissaat Naaleqqamiit piumasaraarput, tassami ulluinnaani pingaartumik meeqqat inersimasunngornissaata tungaanut angajoqqaajusut nukippassuit atorlugit pisortanut paasiniaajuartarmata ikiortissasiorlutik.

Pikkorissarnermikkut qitornamik ersinngitsumik nappaataannut ilisimasaqalernermikkut qitornamik qanoq pissusilersorfiginissaannut ilisimasaqarnerulissammata. Siusinnerusukkut angajoqqaat arlalippassuit periarfissaqarneq ajorput ersinngitsumut nappaammut ilisimasaqalissallutik aammalumi sullissisui meeqqerivinnilu paarsissut. Tamatuma kingunerisinnaasarpaa inuusuttunngornermi pinerlunniarnerit sakkortuumillu iliuseqarnerit ajoraluartumik isertitsivimmiilernermik kinguneqarsinnaarluni. Tassa meeraq inuusuttorlu ersinngitsumik nappaateqartoq paasiniaaneqaranilu ikiorserneqanngimmat.

Ilanngullugu oqaatigerusuppara Tiliup oqaatigiuagaa tassalu aningaasaqarnikkut annerusumik tapiiffigineqarnissamut kissaata Naleqqamiit tamakkiisumik ilaleratsigu Tiliup suliaasai annertuut aamma Meeqqanut Illersuisup suliaanut naleqqiussassat aningaasaqarnikkut atugaat assigiinnerusariaqarmata.

Naleqqamiit Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaannut marluusunut Naalakkersuisup taariigaannut isumaqataavugut.

Naleqqaminngaaniit siunnersuutit allannguutissatullu siunnersuutigineqartut ataatsimiititaliami peqqissaartumik suleqataanissarput qilanaaralugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu ataatsimiititaliamut ingerlateqqipparput.